

II. évfolyam.

Szept. 9. füz.

AZ IGAZSÁG.

VEGYES TARTALMU KATHOL. TANÜGYI HAVI KÖZLÖNY.

Ára egy évre 2 frt 20 kr.

**IRÁNYELÉSEK ÉS DOLGOZATOK AZ „IGAZSÁG” SZERKESZTŐSÉGÉHEZ KÜLDENDŐK
GYERGYÓ-DITRÓBA (CSIKMEGYE). KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.**

SZERKESZTI:

P. FELICIAN

Áldorár.

GYERGYÓ-DITRÓ.

NYOMTATOTT DITRÓ, A SZÁCHELY KÖZSÉGÉK GYORSSAJTÓJÁN, DITRÓBAN.

1887. 3/4.

Az „IGAZSÁG” n. érd. előfizetői: (vége) 587. (668.) T. Csergő György körjegyző, Borszék. Csik-m. — 588. (669.) Tiszt. Buslig József s. l. Tusnád, u. p. Szt.-Márton, Csik-m. — 588. (670.) Ft. P. Kis Alfonz, sz. F. r. áldor, Borszék. Csik-m. — 590. (672.) Tiszt. Mátonffy Sándor, s. lelkész. K.-Szt.-Lélek, u. p. Kézdi-Vásárhely, Háromszék-m. — 591. (673.) Tiszt. Kis István tanárj. Kolozsvár, Piarista-ház. — 592. (674.) Tiszt. Bálint György, tanár j. Kolozsvár, Piarista-ház. — 593. (675.) Tiszt. Csató János, s. lelkész. Polyán, u. p. Kézdi-Vásárhely. Háromszék-m. — 594. (676.) Tiszt. Magdó Mihály s. lelkész. Torda. — 595. (677.) Tiszt. Koucsag Ignác, s. lelkész Zetelaka, u. p. Sz.-Udvarhely. — 597. (678.) Tiszt. Kovács Mihály, s. lelkész. Cs.-Szt.-Miklós, u. p. Szépvíz. — 589. (679.) Tisz. Lukács Vilmos s. l. Gy.-Szt.-Miklós. Csik-megye.

Szerkesztői telephon.

- **Mezei I. főhadnagy** urnak. Vásárhely. Mi kétszer is elküldtük -- úgy véljük kézhöz is vette.
- **L. D.** Azt mondják mi halad el nem marad, de biz' önnél úgy látszik elmaradt.
- **M. S. Etéd.** A pénzt köszönettel vettük.
- **Kik** a ker. előlegegyelet ügyebn hozzánk fordultak fölvilágosításért azoknak a feleletet azonnal megadjuk, mihelyt az igazgatóságtól a szabályok leküldetnek szerkesztőségünkhöz.
- **Gál M.** pléb. urnak Túr. Intentio elfogyott!
- **T. Gy.** pléb. urnak Salamás. A bizonyítványt megkaptuk. Így minden rendén.
- **A t. növendék-papokat és tanítókat** kérjük sziveskedjenek lapunk borítékán hirdetett könyvekre előfizetőket szerezni. Hat megrendelésre egy ingyen példánnyal szolgálunk.

III. Leo pápa aranymiséjére Péter-filléreket aítak a gyergyói r. k. fcsperesi hivatalhoz közvetítés végett:

1. Gy.-Alfaluból a hívek 12 frt 80 kr. — 2. Gyó-szent-miklosról (latin szert.) 23 frt 26 kr. — 3. Oláh-Topolczáról 11 frt 80 kr. — 4. Gyó-Tölgyesről 4 frt 20 kr.

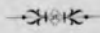

Megrendelési felhívás ily című könyvre: „*Elmélkedések az ember végezeljéről.*“ Irta Liguri Szt. Alfonz szentágotai püspök, a Redemptorista rend alapítója; magyarra ford. P. Felicezián áldozár. — A remek tartalmu mű 8 ad részben 20 ívre terjed és 96 fejezetből áll, minden fejezet 3 pontra oszlik s minden pont végén elragadó ima van. Hogy mily fontos és szükséges ezen könyv mindenkinek, azt fölösleges bizonyítani, hisz ha emberek vagyunk, de mi több keresztények — bizony végezelünk arról, melytől függ minden, elmélkedniünk kell! Mit ér száz évig élni és a végén boldogtalannal meghalni, el kár hozni? Megtanít e könyv minderre mit a boldog halál végett tenniünk kell. Ki ismeri Lig. Sz. Alfonznak, az oltári szent ség láto g a t á s á r ó l írt korszakalkotó, ihletett remek művét, amak nincs mit szóljak Szt. Alfonz irmodoráról; midőn ő szól úgy véljük hogy nem is emberi, hanem égi beszédet hallunk, oly édes, oly ékes, oly kegyetlen az, hogy komoly olvasó megidulás és könyözés nélkül nem olvashatja, ha hitének csak egy kis méceseskéje ég még szívében.

Midőn e jeles könyv fordításához hozzáfogtam, régi szándékom szerint, előttem lebegett kedves olvasóm a te drága lelkes és a romlott 19-ik századnak vállaltalan szelleme, mely oly sok keresztényt az ördög rabságába hajt, a gonoszok, főleg a világosság lepele alá rejtőzött „szabadkőműves“-ek istentelen s vallástiporó működése által. Vedd e könyvet csak, olvasd végig, tartsd mit elbeszél s az megfog, ha magad is igazán akarod, az örök kárhozattól menteni. — A mű csak télire fog sajtó alá rendeztetni ha kellő előfizető jelentkezett. Kérlek siess egy levelező lapon tudatni hány példányt rendelsz magad s jóismerőseidnek, hogy mielőbb rendelkezhessem a kiállatról. A könyv nagyságához mérten felette olcsó: füzve díszes kiállításban 60 kr. diszkötésben 1 ft.

A kiadásra való jóválagyát a nagymélt. erd. püspöki hatóságtól kérjük, hová idején a teljesen elkészült ford. felfogjuk küldeni.

Megrendelések az „Ilg.“ szerk. küldendők Gy. Ditróba Csik-m. Pézt csak a könyv elküldésekor veszünk.

Beküldettek: Györfly J. A k o t m á n y t a n népiskolák használatára.

Temetési énekkönyv papok és kántoroknak. Bemefoglalja latinul a nagyok és kisdetek temetési szertartását s magyar, német és tomyelven különféle gyászénekeket. Csinos kis könyv, akár mellőnyzsebbe is elfér, ajánljuk.

Lelki harmat. Imakönyv. Kis kiadás 32 részben. Ajánljuk a tanítók figyelmébe. Ezen három könyv kapható Esztergomban Buzanovits G. könyvkereskedésében.

Györgyjakab Márton csik-szeredni nyomdász árjegyzéke. Mindennemű egyházi és világi nyomtatványokról, papir és írószerekről részletes árszabás.

„AZ ERÉNYEK GYÖNGYE.“

Irta *De Doss Adolf J. T.* atya, a 4-ik kiadás után németből fordította

Dr. VASS ALBERT.

A felsőbbség jóváhagyásából kiadja: P. FELICSIÁN. --- A mű 20 ivre terjed 8-adrétben, 38 fejezetre oszlik, melyben az erények királynéja, a szűz tisztaság, meghatározó módon tárgyalatik. A dícséretet az olvasókra bizzuk.

A diszes kiállítású mű:

Ára 50 kr.

Előfizetheti: Gyergyó-Ditróban, (Csikmegye) „Az Igazság“ szerkesztőségénél, valamint Budapesten, Zöldfa-utc. 43. sz. a. „Hunyadi Mátyás“ irodalmi intézetben.

„A PÁLYAVÁLASZTÁS“

szemlélve a hit- és ész világánál. Gondolattüredékek, fontolgatások, tanácsok, megfontolásul a képzett ifjuságnak. Irta: *De Doss Adolf*, jézustársasági atya. A második kiadás után németből fordította:

Dr. VASS ALBERT.

Kiadja: P. Felicián.

E mű 38 fejezetre oszlik s röviden bár, de mégis kimerítően körvonalazza az ember rendeltetését, s a pálya lényegét, egyáltalán: miben áll az, mily sok függ attól, mily nagy haszon árad egy jól választott pályából nemcsak az egyesekre, hanem az emberiségre is; azután az egyes pályákra (jogi, orvosi, tanyai, katonai s főleg papi) tér át, nem feledve még a kereskedelmi állást sem, s rámutat az öröm és ürmökre, melyekkel azok járnak, s a czélra, melyre irányulnak. „a j ö v e n d ö t k e r e s s ü k, f u t u r u m i n q u i r i m u s.“ Végül különböző eszközöket ad az ifju kezébe, melyek gondos felhasználásával megjetheti, és pedig üdvösen, pályaválasztását. A mű 15 ivre terjed 8-ad rétbén. Egy diszes kiállítású példány

Ára 50 kr

Előfizetheti: Gy.-Ditró (Csik-megye) „Az Igazság“ szerkesztőségénél, valamint Budapest, Zöldfa-utc. 43.sz. a „Hunyadi Mátyás“ kath. irodalmi intézetben.

AZ IGAZSÁG.

VEGYES TARTALMU KATHOL. TANÜGYI HAVI KÖZLÖNY.

Ára egy évre 2 ft 20 kr.

A lap tiszta jövedeleme egy árvalház javára van szánva.

Felelős szerkesztő: P. FELICIÁN áldozár.

1887. szeptember 9. szám.

(15.)

II. évfolyam.

A nép mindig örvend mikor azt láthatja körében, kinek Isten milliók fölött hatalmat adott, hogy uralkodjék O általa, kitől minden hatalom van. Örvend a magyar hazának Erdély részi népe is, mert szerenesés volt királyát körében láthatni. A régiek azt tartották, hogy azon földnek hol a király jár nagy szereneséje s boldogsága lesz. Ezen hitben mi erdélyiek is szeretjük ringatni magunkat. Királyt látni ritka dolog, de ma még ritkább dolog Istenfélő és mély vallásos uralkodót látni. De mi magyarok hála az Égnek országunk Felséges királyában nem csak fejedelmet s hatalmas uralkodót látunk s birunk, hanem ritka vallásos, igazságos és kegyes jó atyát. Hogyne lenne boldog a föld, melyen ő lépik, hogyne lelkesülne ott a nép, hol egy ily ritka fejedelem megjelenik. A királyok nyomain a béke és megelégedés virágai szoktak nőni, hisszük erősen, hogy a hol Felséges urunk megjelent ott az áldás nem is marad el.

A legnagyobb tekintély az országban a király. Az ő szava szent. Példája állandó benyomású. Felséges urunk családi hagyományos vallásosságánál fogva bárhol jár első dolga a templomot meg-

látogatni s Istennek a legfőbb királynak áldását le esdeni. Ima nélkül semmit sem szeret végezni. Imával kezd s végez mindent. Ha a nép ezt látja — hol talán a vallásosság hanyatlott volna megcsügyenül s megtér, mert királya remek példát ad neki, mint első apostoli királyunk Szt. István, kinek I F e r e n c z J ó z s e f — Ő Felsége legméltóbb utodja. Nagyszerű apostoli munkát is végez Ő országa részeinek meglátogatásában, a népet vallásosságra inti s példájával buzdítja; tiltja az ünnepek megszenteltetését, nyugalmat parancsol. Oh bár a felséges szavak példák, melyek a körút alkalmával adattak, sok előljáróság szívét meghatnák s az ünnepeket méltóbban megszentelnék, az ü z é r k e d é s t f é k e z n é k!

Felséges urunk ez évben meglátogatta országának majdnem minden részét s a hadgyakorlatokon szemlét tartott; Erdélybe is ezért jött. Népe mindenütt hol csak megfordult a ragaszkodás és tisztelet legkitünőbb jeleit adta, miből meglehet erősen győződve Ő Felsége, hogy kerek e világon Ő az egyedüli király, kit népe legforróbban szeret s tisztel, érte mindenre kész. Felséges urunknak nem kell félnie veszedelmektől, mint más királyok félnek — mert hű népe közt kíséret nélkül is szabadon járhat s jár is. Ez eléggé bizonyítja azt, hogy Ő bizik alattvalóiban, kik nem is élnek vissza sehol a felséges bizalommal.

A mi királyunk a leghboldogabb király s mi a leghboldogabb nép vagyunk, mert ily királyunk van. A királyt a vallásosság tette ily nagygyá s az olya s olya őt mindig a veszélytől. Bár népének minden egyéne őt követné, akkor Magyarország ma is méltó volna e névre: „Regnum Marianum.“

Felséges urunk a korábbi tudósítások szerint f. év szept. 14-én a t e r e b e s i hadszemle után d. u. $\frac{1}{2}$ 7 ó. alattvalóitól szívélyes bucsut vett s Erdélybe indult külön udvari vonaton, több főúr kíséretében. — Szept. 15-én d. e. 10 óra 5 perckor D é v á r a Hunyad megye fővárossába érkezett. D é v á n, a kora reggel óta szakadó eső daczára, úgy a pályaudvaron, mint a szépen feldíszített utczákon roppant nép gyűlt össze. A pályaudvaron A r a d- és H u n y a d megyék különböző küldöttségeinek nagyszámu tagjai jelentek meg. Mihelyt a vonatról a király leszállott a nép felhököt rázó „Él-

jelen"t harsogott. A tisztelgő küldöttségekből előlépett Hunyad m. főispánja: P o g á n y G y ö r g y, ki zamatos szavakban üdvözölte az uralkodót, mire Ő Felsége szívélyesen válaszolt, megköszönte a kitünő szíves fogadtatást s erre a nép „éljen“zése közt udvari fogaton számtalan kocsitól s néptől kísérve a városba hajtattott, hol a Felséges vendégnek elfogadására a városi tanács-ház jó előre ki volt diszitve. A számos disz magyar ruhában megjelent erdélyi főur közt ott volt kegyelmes Főpásztorunk L ö n h á r t F e r e n e z püspök ur ö Exeja is Németh József felsz. temesvári, és Mihályi Győző g. kath. lugosi püspök urakkal együtt. A küldöttségek fogadtatása 12 órakor kezdődött, addig pihent a király, mert egész éjjel utazott. — Fontosak voltak a g. kath. és keleti román papságnak adott szavak, melyekben Ő Felsége a tron iránti hűséget, a testvéri egyetértést és a törvényekhezzi ragaszkodást hangsúlyozta. Esti 6 órakor 50 terítékre udvari ebéd volt, melyen több erdélyi főur s pap vett részt.

Szept. 16-án d. e. 7 órakor kezdődtek a hadgyakorlatok s tartartottak d. u. 1-ig. — d. u. 6 órakor 45 terítékü udvari ebéd. — Szept. 17-én 7—9 óráig d. e. hadgyakorlat. Szept. 18-án v a s á r n a p, a hadgyakorlatok szüneteltek; 1/2 8 ó. Ő Felsége a kath. templomban szt. misét hallgatott, melyet teljes segédlettel L ö n h á r t F e r e n e z püspök urunk ö Exeja tartott, 8 óra után vonaton kirándult a király V a j d a h u n y a d városra, hogy ott megnézzze Magyarország legérdekesebb s legremekebb építészeti műemlékét a H u n y a d i J á n o s várát. V.-H u n y a d o t Ő Felsége este 8 óráig való ott létevel tüntette ki, ekkor Dévára hajtattott újból, honnan a következő napokon kirándult a hadgyakorlatok szemlélésére.

Szept. 22-én Kolozsvárra utazott, hol a lehető legnagyobb szíves fogadták a felséges vendéget. Kolozsvárt megnézte rendre a tanintézeteket, kórházakat s kitünőbb nevezetességeket; naponta 1/2 8 rendszeren szt. misét halgatott a főtemplomban, hol erdélyi püspök urunk ö Exeja celebrált mindig. A g. keleti, helvét stb. felekezetek fejei is a királyért isteni tiszteletet tartottak. 23-án este 7 ó. a téli színházban diszeloadás volt: „A Falu rossza“ cz. darabot adták elő, melyen a király jelen volt. Szept. 24-én este 9 ó. eltávozott az amyíra várt nagy vendég, szép és állandó befolyásu emlékeket hagyva maga után mindenütt, hol csak megjelent.

Isten vezesse apostoli Felséges királyunknak minden lépését, hogy népe boldogságát látva örvendhessen mindig. *Éljen I. Ferencz József, a legelső magyar ember a király, hogy Erdély népe többször lehessen szerencsés őt látni.* **P. P.**

Őszinte szó.

Gyorsan repül az idő s garatján hamar lejártatá az annyira ohajtott szünidőt. A természet ékeit hullatni kezdi, nyugalomra készül; s hogy a munkálkodásnak szünete ne legyen, anyaszentegyházunk, mely intézkedéseiben oly természetes és egyszersmind oly isteni, most újból felszólítja a fiatal nemzedéket, hogy oly sok és 'des pillanatok élvezete után újra megkezdje munkálkodását.

Az emberiség haladására, tökéletesedésére áldozatok árán emelt tanintézetek kapui újból felnyílnak; a szülői karok közül kibontakozik az ifjuság s örömmel siet a muzsák falai közzé s megkezdődik a nemzetek napszámos osztályának a tanítói karnak működése. Megnyílik újra a tér, hogy a szülő megmutassagyermekeiben mennyire szereti Istenét és hazáját; hogy a fiatalság meghozza a jó akarat és szorgalom áldozatját, melynek gyümöleseit ő fogja élvezni; hogy a tanító ügybuzgóságát, szívének jóságát, áldozatkészségét, szóval: hivatását bebizonyítsa. Napszámos a tanító, de olyan, kinek lélekkel lelket kell formálni, az Isten képére teremtett anyagot csakugyan közel hozni az eredetihez, Istenhez, a tökéletesítés által. Főnséges napszámosság, melynek lelkiismeretes vagy lelkiismeretlen végzése egy nemzedék jövője felett határoz, melytől a nemzetek fennmaradása függ, mert igaz az, hogy „szülöttjeiben él a nemzet.“

Nagyszerű megbízás a társadalom részéről; szent küldetés, mely működésére és díjazására nézva majd nem egyenlő az apotalokéval. Neki a napszámoságból a legkényesebb rész jutott, a megbízásban a legfontosabb, a küldetésben a legnehezebb; mert ha a napi munkát itt elmulasztotta, vagy téves irányba vezette ezerek lelkét teheti tönkre, talán megmenthetetlenül s borzasztó lesz

a csalódás, mert nehéz de fontos küldetésének nem felelt meg.

A tanító működése minden más munkálkodást felülmul. Ez művészet. Minden más művészetnél nehezebb. Mert a szobrász úgy alkotja a kezei közt levő anyagot mint neki tetszik; a festő úgy és oly színekkel fest miként és minőkkel tetszik, de a tanító kezei közt levő anyag élő, sőt lelkes lény, mely önmagától is működik, mely anyagot mások is formálnak. Ha kész művével a művész többet nem működik rajta, de a tanítónak hányszor kell ugyanazon erkölcsi kinövést lefaragnia, melyet vagy önmaga, vagy a külvilág, vagy némelykor elég fájdalom szülői fejlesztenek ki benne s mennyit kell dolgoznia míg műve úgy megerősödött, hogy félelem nélkül állithatja ki a világ színpadára. Hogy ezen magasztos hivatásának eleget tehessen a tanító mindennek előtt hitének kell lennie, oly hitének milyent az anyaszentegyház tőle megkövetel, mert egyedül a ker. vallás azon alap, melyen biztos, ez élhozvezető nevelési rendszert alapítani lehet. Mindazon alapeszmék, melyekből valaha nevelési rendszert fejtettek ki, de melyek nem a ker. hitben gyökereztek egymást semmisítették meg és fogják ezután is, mert egyedül a ker. vallás örök, időkhöz és emberekhez nem kötött, minden időnek és embernek megfelelő.

A tanítónak meg kell ismertetni a tanulót önmagával, környezetével, rendeltetésével itt és a jövő életre, külső és belső világával s ezt csakis a ker. vallás világánál teheti meg, mely azon kívül, hogy isteni, 19. század viharos lefolyása alatt bebizonyította, hogy egyedül képes erre. Senki sem szerete annyira az embert mint Isten. Senki sem akarta őszintébben az ember boldogságát mint Teremtője s következőképpen világos, hogy senki sem alkothatott és alkothat biztosabb, boldogítóbb nevelési rendszert mint Ő anyaszentegyházában.

Legyen meggyőződve minden tanító, hogy az anyaszentegyház nevelési elvei a legvégsőbbek, melyeket emberi elme kigondolhat és egyszersmind a legtökéletesebbek is, mert Isten azoknak szeszője, kinek legjobban kellett ismerni az embert és annak természetét. Ne vakitsón el senkit soha bizonyos n a g y n a k nevezett paedagogus rendszere, mert valaminth minden emberi, hanem a ker. val-

lás annak alapja, addig változik míg elenyészik, lévén a változandóság eredménye a megsemmisülés.

A ker. vallás alapján törekedjék minden tanító magának képzettséget szerezni; ennek alapján törekedjék ember ismeretét bővíteni s így fönséges és fontos hivatásának eleget tehet.

Isten az élet ura, nem lehet tudni, hogy meddig tart az élet, de bármédig hordozzuk porhüvelyében a lelket, azt művelni tartozunk, ezt kívánja Istenünk és hazánk; műveltség kívántatik ma már minden pályán. Mely tanítvány nem törekedik erre; mely tanító nem buzgó ebben; mely szülő nem törekedik gyermekeit művelni és műveltetni nagy bünt követ el, mely következményeiben borzasztó lehet.

Veni sancte spiritus! . . . Jöjj el szent lélek Isten! Legőszintebben és a legbuzgóbban imádkozza el tehát e zamatos könyörögését az egyháznak ez év elején minden tanuló; hogy az isteni kegyelem felfogásában, munkálkodásaiban segítse; minden tanító, hogy működésén áldás legyen és siker. A szülő mindkettőért imádkozzék, gyöngéd kezeivel ápolgassa a tudománynak és vallásnak gyermeke lelkébe oltott magvait s akkor mindyájan örömmel fogják majd év végével énekelni a hálaadó: *T e D e u o t !*

3.

Le a fátyollal.

Derek katolikus heti lapunk, mely a legnagyobb pártolásra méltó: „Korunk” ez évi 24-ik számában, Kadór Sándor szerkesztő ur igen találóan szólal fel társadalmunk fő baja ellen a jelzett cím alatti cikkében, melyet, hogy minél szélesebb körökben megszívlelésre találjon, itt örömmest közzé tesszünk:

Az iskolai tanév beáltával nem állhatjuk meg, hogy ez alkalommal ne tegyük meg észrevételeinket, ne lebbentsük félre ama fátyolt, melyet a sok fizetett hírlap a társadalom szeme elé tart mely mintha narcotizáló hatással is bírna.

A társadalom betegségét konstatálják mindemap. Az egyetemi rector székfoglalója alkalmából is szükségesnek találja figyelmeztetni az ifjúságot, sőt elég nyíltan (mivel manap ez ritkaság) bevallani, hogy a vallástalanságban keresi a

hibát. Liberalis lapok, melyek különben mindennel inkább mint erköletesen foglalkoznak, kénytelenek borzadálylyal esetelni a jelen társadalmi életet, életrendet.

Társadalmunk kóros állapotát beismerve, e kör egyik jelével kell megismertetnünk olvasóinkat. E jel iskoláink túlterheltségében fekszik.

Ha iskoláink túlterheltségét a tudományok iránti szomj okozná, úgy örvendve vennénk arról tudomást. De így, midőn ürhatnáság, gőg és a szülők vetélkedése szaporítja az iskolát, lehetetlenség, hogy mind ijesztőbb nagyságban ne fejlődjék a tudományos proletárelismus, a társadalom legveszélyesebb eleme.

A szülők kárhuzatos lelkiismeretlenségének számítjuk be, midőn gyermekeiket, akár tehetségesek azok avagy sem, erőnek erejével a tudományos pályára erőszakolják. Iparosnak, kereskedőnek, földművesnek, magyar ember alig marad. A tisztas munkának lenézését, a dolog könnyebb végét való keresését látjuk ebben: a vakszerencében vagy a protectionnak erejében való bizalom a legnagyobb könnyelműségig van hajtva.

Nem tudomány, csak diploma kell ma. A hivatalt megadják az összekötetések, protectionok, érdemek a választások idején és más egyéb fogások, melyek nélkül az igazán tudományos készültéssel bíró egyén éhen hal, vagy a mint az egyik friss miniszter alatt történt, hivatalszolga, a magas pártfogás révén hivatalnokká lesz. (Nem nagyitunk, bebizonyítható tény.)

Az idők jelei ezek, az általános corruptio mindenütt felütötte fejét, nincs kivétel egyetlen egy társadalmi osztályban sem.

Bizony aggodva tekinthetünk a jövő nemzedékre, a mely nem tanult meg dolgozni: a melynek a véletlen szeszélyes utján kell majd harezolni a létét: a mely az erkölestelenség által teljesen jellemelemmé vált társadalomban, az ezer nyi aljassnál aljassabb intriguák közt kényszerült családot alapítani: a melynek a lét fentartásához a diploma szükségtelené válik és vagy mint targonezás vagy hozzá hasonló munkával kell keresnie mindennapi kenyerét, vagy a mitől inkább lehet tartani a legpiszkosabb kenyeret választja, a csalást, sikasztást es lopást.

Nem oklevélből, képesítőkből élhet és állhat az ország, hanem a munka által.

A tisztas munkának ellenségei mindazok, a kik csak egy hajszáhyit is mozdítanak a modern irány fejlesztése tárgyában.

Korunk fő jellemvonásai minden társadalmi rétegbe behatoltak. Találkozik esaló, rabló, szikkasztó, gyilkos, öngyilkos: gazdag és szegény osztályból: gyermek és aggból: férfi és nőből: tudósból és tudatlanból egyaránt.

Allás-, kenyérméklüli egyének mint polypok már most is terhelik a társadalmat. Van valaki, kinek nem lenne segélyre szorult barátja, rokona, testvére? És kiesodák ezek? Bizony legtöbbszire, ha nem is kivétel nélkül, néhány iskolát végzettek, kik a tisztas munkát kerülve inkább könyöradományból élőködnek, kik valamennyien a nagylelkűség és jószívűségre hagyatkozva csak heréi a társadalomnak.

Ezekből válnak ama koresma hösök, kiket a tanulatlan nép oly szivesen hallgat, ezek azok, kik méltatlanokdva sorsuk fölött, önmagukkal elhíbetik, hogy

mellőzött tudós és szellemes férfiak, tudományukat azzal bizonyítva, hogy lerombolnak minden szentet, törvényt; isteni és emberi jogot tagadva, a socialdemokraták és anárchisták megteremtői és vezetői lesznek.

Nem festem tovább e rémes képet, a való eléggé rémit beműnket.

A Mindenhatóban való törhetlen bizalmunk nyújtja a reményt, hogy segítve lesz az emberiségen; legyen bármily gonosz a világ, bármily erős az ellenség, az Ő benne bízók nem fognak elveszni soha, a hit örökszilárd vitorlája távol fogja tartani őket az örvényektől.

A „Névtelen“.

(Egy ifju naplótörödékei.)

Irta: *Várjas . . .*

(Vége.)

Várkonyi kezemet megragadá: — Lesz még gyümölcs a fán ifju barátom! Önben nem csalatkoztam. Jó kedvvel tértünk vissza lakásomra.

Kapumon belépve házam előtt csinos hintót láttam, nem volt előttem ismeretlen, tudtam miért ketestek fel. A közel mult megyei gyűlésen bizonyos ügyek kerültek szőnyegre, sok mulasztást, de még több hanyagságot constatált a gyűlés. Mint igazság szerető és független ember nem maradtam adóssa az intézőknek, kik közül a jelenlegi látogatóm leginkább érezte magát sértve. Ő azonnal azért párbajra hívott, mit én e napra el is fogadtam, nem tudva előre, hogy ekkor kedves vendégem jeendő Várkonyi. Kellemetlenül érintett, hogy épen Várkonyiék jelen létében kellend ügyünket elintézni. A hölgyeket megkértem sziveskedjenek a dolog befejezéséig a kertbe sétálni, Várkonyit pedig felkértem tanulak. A nem várt vendég a legilletlenebbül viselte magát, mit már nem tűrhettem tovább.

— Uram! ez az én portám, itt én vagyok korlátlan hatalmu ur! minden hivalkodót kiutasítok, ez hatalmamban áll, Nem tűrhetem továbbra az ön viseletét és gögjét, az ajtó nyitva van, fel is ut s le is. Különben tudni fogom magamot mihez tartani. Ezért meg lakol!

Mikor ezek történtek ama nem várt látogatóval, akkor kértelek jöjj hozzám fontos ügyben.

Akkor ismerkedtél meg Mariskáddal, ki szerető hites társaddá lön még vivásunk előtt.

Ama nap, melyen örök hűséget esküdtek egymásnak volt életem utolsó boldog napja.

Maradjatok meg egymásnak, nemes szíveitek forrjon és a szerelem boldogsága ne távozzon körötökből. Elkövetkezett a végzetes nap, mely vagy engem szabadít meg úgy is terhes életemtől, vagy ellenemet semmisíti meg. A megelőző estét vígan töltök, én voltam a legvidámabb, tomboltam örönömben, mintha éreztem volna, hogy ez lesz utolsó mulatásom. Éjfélütött az óra, a föld már néma lön. Pihenjétek kedvesim, boldog álom ringassaszíveiteket, én úgy sem

nyughatom . . . Szívemet fájdalom lepte meg, mellem, borzasztóan hörgött mintha vég óráim közelegne. Multammal nem gondoltam, jövőm már ugy sínes nekem, mit bánkodnék az életért? Ki annyi szomorú évet élt át, kinek léte folytonos küzdés volt és kinek jövője csak elhagyatottság leend az nyugton várhatja halálát. És mégis, miaz mi bennem oly szívesen ragaszkodik az élethez? még soha sem kívántam úgy az életet mint ma. Mi ez mi hívólag kecsgetet várni még — és mi rettetget a halál fagyos ölelésétől? Megesalt szerelmem? . . . Eseményem kivitele? . . . igen gyenge hangu. De sokkal erősebben int a vagyon, melyet nem akarok és nem kívánok elhagyni. Micsoda! materialistává lettem? Én is kincsek után sovárgom? Ez ocsmány büntöl tiszta lelkem e nyomorult hatalom után vágyik? El veled te rút haszonleső! Igen, kívánom kell a halált. Megirtam végrendeletemet. Kimentem a szabadba, csak hajnalhasadtára tértem vissza. Elkészítém a fegyvereket, téged és Várkonyit felköltölek. Kocsira ültünk és indultunk halálomért. A mint tudod az első lövés az enyém volt, bár értettem a lövöldözéshez, és ha kedvem telik benne, úgy ellenfelem a halál áldozata leendett: de meg akartam mutatni, hogy nemesen tudok érezni a míg családját meg mentem egy pótolhatlan veszteségtől: lövésem nem talált. Ő lőtt másodszor. Mi történt? azt te tudod legjobban, mert hosszú időn át ápoltatok. Egészségem ugyan helyre állt, de a halál csirája mély gyökeret vert bennem.

Mint egy félévre az események után meglátogattam szülő-városomat. Miért tettem ezt, miért nem nyugodtam meg esendes magányomban?! még nem volt kiűritve a mérge-pohár fenékig, még hiányzik egy adag. Tíz éves találkozásunk volt. Tíz éve annak, hogy bucsút mondék a közép iskolának, tíz éve annak, hogy életem boldog mennyországgal kecsgetteté akkor még tiszta szívemet és kilencz éve, hogy Emmával jegyet váltottam. És én, kihez e város annyi szomorú emléket fűz, én ki e városban vesztettem el legdrágább kincsemet a boldog ifjúság felejthetlen éveit, én ki itt léptem a bűn undok lejtőjére, eljövök örömem és bánatom felejthetetlen tanyájára. Társaim között vígan aratott a halál, csak tizennégyen vagyunk életben. Miért nem ért kaszád engem is te kegyetlen halál! hisz halott társaim tán mind örvidenének a létnek, csak én nem találók örömet a esalodások között. Az élők erős testszervezettel és vidor kedélylyel voltak megáldva, engem megtört a bánat: hajam fehér, megfehéříté a szenvedés. Három napi együtt lét után ismét elszéledtünk aszélrózsa minden irányában. Mielőtt eltávoztam szeretett anyám síjához zarándokoltam, hogy lerójam hálám és kegyeletem adóját. . . A sír kerthől vissza térve, utra készűlyve, induló félben voltam. Halk kopogás hallatszik ajtómon. Szabad! Képzeld, ki lépett be hozzám. B. asszony. Meglepetésemben nem uttam szóhoz jutni.

— Uram! legyen szánakozással egy szenvedő asszony iránt, kinek férje már hónapok óta betegen fekszik. Nem akartam hitelt adni a hallott szavaknak, de a kéřés ismétlődött. Az egykor viruló szép arcu asszony, ki fény és pompa közt élt, össze törve, ránczos arczczal, rongyokban állott előttem. Szemeinek fénye már nem volt esábitó, modora nem volt kihívó, alázatos volt.

— Az Istenért! ön az asszonyom?! szelleme kísért? miként került elűmben, mi vitte a koldus botra?

— Igen uram! én vagyok — mióta elhagyta házunkat nincs Isten áldása rajtuk, férjem örült módon pazarolta el birtukunkat, leányom kényszer házasságra lépett és fiamról nem tudok semmit. És tán mindennek oka ön?!

— Azt hiszi?! tán e jó módot önöknek köszönhetem; azt hiszi, hogy szíven azóta boldogságtól túláradó; azt hiszi, hogy én a szerenese kegyencze vagyok tán?! Ne hidje! boldogtalan vagyok mióta ön bünyös kezével elszakította egyetlen szerelmem frigyét, mert nem halgattam Putifár feleségének esábitó szavaira. Ön megölte szívemet, tönkre tette becsületesemet és hogy ördögi műve teljes legyen megrontá lelkemet, kiölelő ifjú szívem eszményét. Nem hallja haldokló leánya kérését? ő engem kér utoljára is láthatni, és ön kegyetlen demon megtagadja leánya utolsó kérését.

Ismertem egy ifjút, kinek szíve nemes volt, kinek szerelme lángoló volt és kinek eszényi boldogsága a kedves nő vala; szerették egymást az ifjú szívek, szerelmük boldog éden volt! de a ravasz anya számító eselszövénye és a megsértett női hiúság nem engedte, hogy az ártatlan öröm sokáig tartson; kegyetlen kezekkel tépte szét a boldog szerelem áb, rándos rózsza füzéjét és öldöklő gyilkot mártott az ártatlan szívekbe: a párolgó vér boszút kívánt, a boszú teljesült, sajnos! Egy áldozat helyett sokakat ragdott magával. Az imént megtört alak felegyenesedett, szemei villámot szórtak és haragja teljes su-lyával sújtott:

— És hiszi uram, hogy leányommal boldog leendett volna?! csalatkozik. Mert haragja oly rettenetes, mert reám kívánja háritani téves élete bűncit, úgy hallja a megsértett nőt, kinek hiúságát ön esorbitá; tudja meg a számító anya titkát. Leányom mást szeretett! önt elűntá, mert én kívántam . . .

— Ne tovább! ne tovább! legyen irgalmas, ne undokítsa be életem legszebb emlékét, ne tépje ki fájdalomaim kedves gyökerét; had maradjon az régi emlékem és ne zavarjuk a keserű multat, melyre mégis oly édes a vissza emlékezés! Telát Emma nem szeretett?! úgy! és ön mégis azt merészelte állítani, hogy szeret, hogy minden gondolata az enyém, hogy szíve értem dobog; és ő?... ő mily nemes volt a mikor ajkát esküire nyitá, hogy kivülem férfit szeretni nem fog. Emberek, emberek! mily rutak vagytok gyalázatos álnokságtokkal.

— Én hogy mertem igérni az ő szerelmét?! igen egyszerűen. Ön engem akkor nem akart megérteni és úgy ma sem képes felfogni akkori mondásaimot. Számítottam önműre és hittem, hogy leendő házasságuk után Emma hü neje leend; számításomban esalodtam, fájdalom, hogy így történt, férjem észre vette kaczerkódásomat, úgy is féltékeny volt; leányom, az ön imádott Emmája sok mindent adott tudtul atyjának és ez elég oknak látszott számomra is önt eltávolítani. Leányom, igaz, kívánta önt egyszer látni, de nem mintha szívét az ön iránt érzett szerelművel megnyugtattá, hanem, hogy önt felvilágosítsa, mert sajnálta önt, ezt pedig csak nem engedhettem meg, de férjem féltékenysége is nagy akadály volt.

— Férje, ön, leánya, mind hárman, e szerűnt összeeskűdt ellenségeim voltak. Ha meghallgatom a esábitó szavakat, úgy minden rendjűn van. Miért nem tudtam ezt előbb? legalább ma nem tekintenék multamra oly borzadálylyal vissza, nem volna oly kínos az élet számomra. Nézze asszonyom ösz fejemet, nézze összetört testemet és azt mind önnek köszönhetem. Ime vegye alamiznámat, de pusztuljon szemeim elöl,

ön életem csufos megrontója! Ne legyen ember, ki nyomorán megkönyörüljön, bűnös szívét marczaugolja ama tudat, hogy ifju tavaszom legszebb virágát a boldog szerelmet megsemmisíté. . . . Nem . . . nem, vissza vonom átkomat, legyenek felejtve bűnei a jó Isten bocsássa meg azokat. Átkom úgy sem enyhíti fájdalmaimat, de bocsánatom vigasztal. Mondja meg Emmának: érette fáradtam ifju koromban, érette hervadtam férfikorom tavaszán és érette halok meg e kin teljes élet után. Isten önnel! Useggettem . . . kocsit! rögtön kocsit nekem! El! el! innét, el e bűnbarlangból, hol életem, virágzó ifjuságom gondtalan tavaszát megmérgezők azok, kik miatt eddig szenvedtem és kiket oly forrón szerettem. Így már életem valóban csak csalódások iskolája volt, még az is megcsalt, kinek vonzalmáról és szeretetéről szentül megvoltam győződve. Ő volt ifju korom eszménye ő volt, bálványa szívemnek és most ő az ki vérző sebénről le tépte a gyógyuló részt, hogy fájdalmaim elviselhetlenek legyenek. Kedves emlékként hordtam képét szívemben; a kínos seb fájdalmi legáltalbb boldog vissza emlékezést hagyának buval telt szívemnek, ez tartá még fenn a reményt, ez volt még élet öröm ronesolt testem gépezetében; ő érette került ki a sárga halál kegyetlen kaszája: és ma már a boldog emlék is eltűnt, mint a tikkadt útas sovár szemei elől a délibáb csábos alakja. Nagy Isten! ha már elvéd őt magát, miért nem hagytad meg emlékézt? miért nem maradt szeplőtlen ama szív, melyet érettem véltem dobogni? Meg vagyok átkozva, születésem bűnös volt, életem csalódásokkal teli.

Megtört testtel és kínosan fájó szívvel hagyám el szülő városomat A határról vissza tekinték, hogy szemiem utójára lássák ama helyet, hol bölcsőmet ingatták, hogy szívem még egyszer feldobogjon boldogtalan ifjuságom tanyájának látásán. Ott áll még most is ama hajlék, melyben szerelmem tündére látá az első napsugárt, ott van a hely, melyen játszi örömmel folytak le ifjuságom napjai. . . . Én is felkiáltok falu rosszával: „Huzzad csak vén robotos azt a harangot! úgy is utójára húzod nekem!“ Az örök mulandóság végenyészete elseperte azt is, sárgulnak már a fák levelei, hervadtak a virágok, kellemes illatjukat már rég elvívé a szél messze tájakra. Újra virít majd a nefelejts, újra hajt a rózsa; de illatuk már nem engem illet, más boldogra leendnek varázs hatással. Egészségem rohamosan hanyatlott, az orvos lemondott rólam, meg kell halnom. Utolsó napom közelg. Elbucszom tőled te sivár élet, szívem már nem fogja érezni kizozó fájdalmát, nem fogok többé vissza emlékezni keserű csalódásaimra. Ugy van, a halál kopogtat ajtómon, miért is ringatnám magam a meggyógyulás reményében? hisz ismerem a gépet, melyet már csak néhány mozgás képes fentartani. Nagy Isten! kegyelmed és áldó jóságod betölté a puszta földet. Az erdők dalosai, a földek férgerei, mind dicsérik és magasztalják létezésed és bölcseséged! Hallgasd meg bűnös lelkeim végső fohását! Mig gyermek valék a bűn és kárhozat honában éltem, de titkon ismertem létezésed, titkon gondoltam csodás hatalmadra; hogy ifju lettem a tudományoknak éltem, szívemet nemes érzés uralta, most nem csak sejtém, de biztosan ismertem létezésed; férfi koromban csaladkoztan szerelmemben és istetagadó levék. Oh! bocsásd meg e vétkeimet! De nem találtam eszményt nélküled, nem találtam nemes szívet neved nélküül és nem voltam képes magyarázatot adni a nagy és szép világ gyönyörű műveiről ne-

ved nélkül. Magamba száltam, és most bánatos szívvel inádlak. Feleltsd el vétkeimet, bocsásd meg büneimet! Irgalom Istene könyörülj rajtam! Szomorú csalódás volt életem, kesergő bánat és fájdalom kísérte lépteimet. Küldj számomra egy lelki-orvos ki veled kibékítsen Uram! Könyörgöm ne kárhoztasd el lelkemet! De bocsásd meg azoknak is, kik tönkre tevék életemet. Ald meg kised épületedet, mely hatalmas pártfogásod alatt oly épületet alkotson, hogy az összes emberiséget magába foglalhassa a felebaráti szeretet magasztos ihletétől áthatva. Bocsásd világosságod sugarát szenvedő néped sötét börtönébe, verd le a tudatlanság rabbilincsét és emeld fel az ember gyarló szellemét isteni szived magasztos fenségére! Most pedig vedd magadhoz Uram vedd magadhoz sokat szenvedett lelkemet!

Erőm már hanyatlott, téged felkértelk! gyűjtsd magam köré kedves falum szeretett népét, hogy láthassam őket még egyszer, hogy bucsu szavamát intézzem hozzájuk. Még egyszer átfutott lelkem az élet keserű csalódásain, még egyszer felidéztem gyermekkorom bánatos éveit, még egyszer vissza gondoltam csalódott szerelmemre. Boldogan válok meg az élettől. Isten veled! Mond meg ama jó embereknek feledjék létezésemet. Isten veled!

Barátomnak utolsó perceiben kifejezett kívánsága teljesült; a lelki orvos megjött kívánságára s őt kibékíté Istenével. Alig távozott el fontos munkájának sikeres végzése után a pap, már, ki oly sokat szenvedett és csalódott nem volt többé. A megtörődött szív már nem dobogott, az élénk szemek becsukodtak. Ő meghalt. Én pedig mint megbízott barátja a mint a t. olvasók emlékeznék temetése után a szolgájától kapott irat csomagot átvettem, a benn kapott levelet elolvastam s a midőn „A Névtelen“ okulásul közrebocsátottam az ő kívánságát teljesíttem. Barátom él! Igen, lelke él az éghen és emléke nem semmisülhet meg. Végrendeletemben összes vagyónát oly intézmény létesítésére hagyta, mely hivatva leend az ő szavai szerint az emberek szívét a felebaráti szeretet magasztos érzetével össze kapcsolni.¹⁾

Jó tanácsok minden gazdának.

(Vége.)

53. A tűzvész elkerülésére ügyelni kell, ne hogy a len, kender s szalma fűtő mellé jusson vagy az égő gyertya fát érjen.

54. A gazdag alattvalóknak sokat ajándékozni igazságtalanság.

¹⁾ Jeryzet. Lapunk II évf. 7 sz. a 104 lapon ígértük, hogy az ott levő levélre s az egész műre most — a végén, fogjuk tonni megíegyzésünket. Igéretünket tehát most teljesítjük. Fölvilágoításul a t. olvasóknak tudtul adjuk, hogy, ha ama levélben s a mű több részében egy kissé furesa gondolatokat olvasunk azok őszinte vallomások mikén megütöközni nincs miért. A „Névtelen“ ítéletét írja le a műben, mit barátja kiadott. Egyébként a mű hőse bármint élt is a mai világ mintájára — mégis keresztényhez méltó módon mult ki. Az egészsből tanulság az, hogy bármily rossz valaki — ha a végén is igazán, mit azonban nem szabad hálásítani, megtér, boldogul hal meg s elérte létezőlját.

55. Az alattvalók kifizetését nem tanácsos egy óvról a másikra huzni, mert az adósság úgy nő mint a tűz lángja.

56. A must édesnek marad, ha belé száraz meszet, néhány olom lemezet vagy forral kevert mustár lisztet dobunk.

57. Ha a családban egység nincs, legjobb a földeket felosztozodva művelni mert így ki-ki sajátjára szorul.

58. Őszszel legjobb csépelni, mert később a gabonából sok elvesz.

59. Az őröket és ligeteket gyakran meg kell vizsgálni nehogy a szomszédok, alattvalók vagy épen az őrök által kár tetsék.

60. Nem kell megengedni az alattvalóknak, hogy a fákat rongálják vagy ki pusztítsák.

61. Arra nagyon kell ügyelni, hogy az alattvalók uraik vagyonát úgy kimólják mintha sajátjuk volna.

62. A kertek és réteknek a tavaszi és őszi trágáztatás, ép oly szükséges mint az embernek a gabona.

63. Hogy jó borod legyen, pince edényeidet mosd tisztára s hadd jól száradni tiszta helyen.

64. A hordókat soha sem kell üresen hagyni, mert a bor megromlik.

65. A megsavanyodott sört úgy lehet javítani, ha buzalisztet sörrel keverve erjedni hagyunk s azon keveréket a romlott sörrel vegyítjük.

66. A gyöngé sör ha üvegekbe töltve földbe ásatik megjavul, így hasonlóan az ecet is.

67. A romlott bor megjavul, ha egy borszeszszel telt üveget fonalra kötve a hordóba bocsátunk.

68. Ha a sört a romlástól meg akarjuk óvni, tegyünk belé egy friss tojást feltörve.

69. Ha jó pinczével nem rendelkezel s borodot meg akarod óvni a romlástól, ezélszerű egy nagy szalonabórt a hordóba eresztetni, ez minden rossz nedvet magához vonz, de a hordó jól be kell dugni.

70. A rossz bor megjavul, ha több retket fonalra fűzve belé bocsátunk a hordóba, de ezen retkeket többször változtatni kell s a bort más hordóba lehozni.

71. A bornak vízmentességét úgy lehet fölismerni, ha egy olajjal bekenet pennát belé mártunk s arra semmi se ragad, ha a pennán kis eseppek láthatók, biztos, hogy a bor meg van keresztelve.

72. A bornak vízzeli vegyítését úgy is fölismerhetni, ha azt felmelegítjük s egy új edénybe hűlni hagyjuk, ha víz van benne, a bor lehülve savanyu lesz.

73. Vagy ha égő szentet a borba vetünk s az buborékokat vet — vizes.

74. Vagy egy olajos szivacsot a borba mártunk s ha azon fonyos eseppek vannak — az víz.

75. Ha valaki olyan bort ivott, melyben angolnát fúlasztottak vagy éjjeli lepkék estek, az a bort teljesen megutálja.

76. A zavaros bor megtisztul, ha néhány tojásfehérét jól habbá verve belé kevered s a borodényt lezárod.

77. A bor nem lesz penészes, ha belé száraz szőlővirágot dobunk.

78. A zavaros bor megtisztul, ha 3 rész borból az egyik rész főtt olajfaggal vegyítve a 2 részbe szűretik.

79. Ha a bor szagosodni kezd, önts belé pár liter jó borba főtt babérlevelet vagy zsályalevelet.

80. A legjobb bor a hordó közepén, a legjobb olaj a hordó tetején s a legjobb méz a hordó alján van.

81. A bor arany színű lesz, ha lehuzva ágyáról tiszta s új szalmára öntjük új hordóba.

82. Ha a fenyőmag a borbadobva uszik, akkor az vegyített bor, ha pedig elsüllyed, tiszta.

83. A méhsér élelen marad, ha abba égő szenet tesszünk.
84. A meleg edény és levegő a bort gyöngíti, a hideg pedig erősíti: a hideg pinczékben jól lezárt hordókban van legerősebb bor.
85. Az jó bor, mely 24 óra alatt nem feketül meg, ha belé egy tört tojást vegyítettünk.
86. A fehér bor, ha fehér szőlőlevelet-, a fekete-, ha fekete szőlőlevelet bele tesszünk s forró vizet öntünk rá s jól lezárjuk, megjavul 3 nap alatt.
87. A borból könnyen ecet lesz, ha belé imelyfű (radix pyrethri) gyökeret tesszünk: ha pedig bodza- vagy rozsavirágot dolunk belé, illatos lesz.
88. A hús bármily kemény legyen, ha jól megsózva 40 óráig a földbe tesszük megpuhul.
89. A hús igen megpuhul, ha az u. n. savanyu fűvel együtt főzetik.
90. A faolaj megtisztul, ha főzetik vagy bele kenyérbelet tesszünk, akkor ez minden idegen anyagot magához vonz.
91. A vaj legjobb tavaszkor.
92. A moesári halak elvesztik szagjukat, ha pár napig tiszta vízben tartatnak.
93. A hús megpuhul, ha egy halmaz buza alá rakjuk
94. A sóshús előbb tőjben, azután vízben főzendő.
95. A hús igen sokáig eláll, ha azt kissé megsütve besózva s fenyőmaggal behintve hideg helyre tesszük.
96. Ügyelni kell, hogy a fa ok nélkül ne égjen.
97. A fagyott bort tedd hideg vízbe s így nem veszi el sem ízét sem erejét, ha kifagyott.
98. A zavaros bor megtisztul, ha a fenyőfa magját belé dobjuk vagy a tojásfehérét belé keverjük.
99. A bor rossz szagját el lehet venni, ha a csöresnye levelét vízbe főzve a hordóba szűrjük és összekeverjük.
100. A magyar borok, mint a világon páratlanok, semmi keveréket sem tűrnek meg. Ezt tudták már a legrégibb írók is, kik csak a magyar borokat ismerték.

E libro Miscellanea.

P. F.

VEGYESEK.

— **Dr. Schlauch Lőrincz** új nagyváradai latin püspök ur ö Exeja ünnepélyes trón-foglalása aug. 24-én d. e. 10-órákor ment végbe a legtényesebb ünnepélyek közt. Az ur karja tartsa meg kitünő főpapunkat sokáig nagyhorderejű állomásán!

— **Bonnáz Sándor** esanádi püspök ur ö Exeja aug. 17-én tartotta Temesvártt ötven éves papi jubileumát. Miut püspök jótékony czélokra, 25 év alatt, két millió frtot adományozott miről nyilvános tudomásunk van, hát a magán ajándékozások száma mennyi lehet?

— **XIII Leo pápa** mind azoknak kik aug. 20-án Budapesten a Sz. Zsigmond kápolnában Sz. István király ereklyeit meglátogatják s az nap gyónnak s áldoznak teljes bucsut engedett minden évre.

— **131 éves ember.** Csoknyán (Somogy m.) egy Nagy Ferencz nevű zsellér él ki 131 éves — 1756-ban született. Kisded korában árva lett s mint pásztor szolgált; 30 évig katonáskodott, beteg soha sem volt. Hosszu életét és egészségét szigoru mértékletességének tulajdonítja. Bizony bizony, a mértékletes és rendes józan

élet eléggé igazolja, hogy az ember nagyobb korra van alkotva mint a milyent legtöbb ember él.

— **Az anabaktisták** felekezete f. év aug. 21-én vasárnap d. e. 10 órakor Budapesten, Veselényi ut. 43sz. a. ünnepélyesen megnyitották imaházukat. Mayer H. lelkészük vezetése alatt, ki német nyelven több meghívót küldött szét az ünnepélyre: a többek közt Tréfort urnak is, pedig ő kegyelme nem is barátja a felekezetek szaporodásának!

— **Első harangozás** Szerajevóban a lakosok a mult jul. hóban először hallottak harangozást, mert előbb a török uralom miatt tiltva volt. A szokatlan harangok hangja nagy benyomást tesz a lakosokra.

— **A román királyné nemes szíve.** Néhány nappal ezelőtt Károly román király ily szavakkal lépett be nejének, ki jeles költő nő is, szobájába: „Képzeld csak, mily tragikus esetek vannak. Egyik hadsegédem, ki gyermekeit Párisban neveltette, odautazott, hogy a szünidőkre haza hozza őket, meglepetésül anyjoknak. Elutazása napján az anya megbetegesedett s nem sokára meghalt. Ma érkezik párisból a hír, hogy ott csak nem u. a. órában halt meg az apa. Ebben könnyen találhatsz anyagot egy drámára.“ — A kegyes királyné azonban így szolt: „Tévedsz, ebben jótékony-ságra találok anyagot: sürgönyözz rögtön hogy a kicsiket biztos felügyelet alatt küldjék hozzám, én gondjukat fogom viselni, anyjuk akarok lenni!“

— **Személyzetiek a tanpályán:** Gy.-Fehérvárt. Ft. Dr. Todor József a keleti nyelvek és a szt. írási tudományok theologiai tanára. Beke Antal kanonok ur lemondván, helyébe egyháztörténelem és jog ny. r. tanárnak: Ft. Dr. Veres Ferencz eddigi gy.-fehérvári lyc. latin és görög-nyelvtanár a keleti nyelvek és szt. írási tudományok theol. ny. r. tanárának s theol. tanfelügyelőnek; Ft. Dr. Zlamál Ágoston lyc. latin és görög-nyelvtanvrnak. Ft. Pál Antal gymnáziumi tanárnak. Ft. Dr. Temesváry János ur pedig főnöveldei aligazgatónak nevezettek ki. — Gy.-Ditróban Ft. Sorbán András a r. k. polg. isk. hit és latin nyelv tanár deáknaival lelkésszé történt kinevezése folytán helyébe T. Miklós István kerezfályi s. lelkész ur neveztetett ki, az erdélyi m. Püspök ur által. Gratulálunk.

— **Uri lakodalom Ditróban.** F. év szept. 18-án d. n. 4 órakor vezette ol-tárhoz T. Száva István ur T. Puszkás Lajos urnak, egyházunk főgon-dukának, művelt és ritka vallásos leányát, Matild k. a. Hosszu életet, egyetértést és boldogságot kívánok e helyen is az új párnak.

— **Az országos kath. tanítói segély alap** központi bizottsága f. év aug. 25-én d. e. 9 órakor megtartotta rendes evi gyűlését Márkus Gyula pápai praelatus és közp. papnöveldei kormányzó elnöklete alatt. — A segélyalap összes vagyona 1886 év végén 61112 fit 6 kr. volt ebből 2100 fit, ez évben kiadatott szegény tanítók fiainak felségélyezésére. Bár minden kath. tanító kevés tagdíj mellett tagja lenne e derék társulatnak!

† **Császár Teréz k. a.** Császár József szarhegyi jegyző urnak szépműveltségű 22 éves hajadon leánya, 8 havi sorvasztó betegség után aug. 27-én meghalt. Temetése a r. kath. egyház szertartása szerint a legnagyobb részvét mellett 29-én ment végbe, R. i. p. Kedves szülei s testvérei pedig leljék vigasztalásukat szt. hitökben!

— **Nsgos és Ft. Lovag P. Simon Jukundián.** Sz. F. r. áldozár, kolozsvári ház-s kiérdemült tart. főnök f. év aug. 7-én d. e. 10 órákor, Medgyesen tartotta, a legfényesebb érdeklődés mellett, aranymiséjét.

— **A falu rossza.** Egy garázda ember, kivel már senki sem akart érnkezni, elhatározta, hogy falujából kimegy. De ehhez erkölcsi bizonyítvány kellett — a bíró, csakhogy egyszer meneküljön tőle a falu, adott is neki kitünő bizonyítványt, mit mikor illető meglátott azt mondá: „no nem is tudtam, hogy én ily nagyra becsült vagyok e faluban — már így csak még itt maradok. Ilyen dolgokat a falusi bírók gyakran elkövetnek, de ritkán találtak ily elménczek, kik őket megtrónfolnák!

— **A jegyző mint orvos.** N. községben N. jegyzőhöz egy esűf szájú nő miatt napi renden mentek a panaszok. A jegyző mindent megpróbált, de hasztalan, végre egy új és jó gyógymodot gondolt ki a zavargó nő javítására: a község-házához vitette s egy oszlophoz köttetve két vízi puskával jól meglocsolta. A falálékony gyógymod használt is nem csak néki, de más nőknek is, mert egy se mert többé szájaszkodni.

— **Új leány-nevelőintézet.** Folyó hó 8-án maga dr. **Haynald Lajos** bíboros érsek ur ő emja avatta fel Zomborban azt az apáca-zárdát és leány-nevelőintézetet, melynek megalapításához 50 ezer frttal járult. A fogadtatás, az ünneplésségeek nagyszerűek valának; nem csak Zombor városa, hanem az egész Bács megye mozgásba jött, hogy fejedelmileg jötekony főpásztortól lehető fényvel fogadja. A lélekemelő részletek közül kiemeljük a főpásztornak a templomból a plebániára-vonulását. Megható volt, amint előkelő hölgyek és köznép tolongtak kezeit esékolni mely alkalommal a főpásztor különösen a gyermekeket tüntette ki, akárhány gyermeket hoztak közelébe karon, mindamynak fejceskőjét megérinté kezével s áldását adta rá. — Szép volt a papságnak adott főpásztori elismerés. A papság nevében Rónay üdvözölte őemját s a többi közt ezt is mondá: „Szívünkben hoztuk koszorut a tisztelét, kegyelet, szeretet, ragaszkodás virágából.“ Mire őemja azt felelte, hogy „egy virágot kifelejtett a szőlott, az én kedves papjain érdemének virágát, kik velem és helyettem telyesítik a nagy munkát, melyet magam nem teljesithetek.“ — Őemja, bármennyire kifárasztotta őt az út, a tisztelgések fogadása, mégis még este meglátogatta a zárdát, melynek bejáratát szépen ékesítik a diszes üvegfestményü ablakok. Különösen szép a kápolna, melynek oltárát ókes Immaculata-szobor díszíti s dísziteni fogja azon remekművü fészület, melyet a német esászárné ajándékozott őeminenciájának a felszentelendő zárdá számára, e szavakkal nyujtván át ezt neki: *Gelobt sei Jesus Christus!* Őeminenciája meghatottan beszélt a esászárné kegyes, vallásos lelkületéről s midőn a zárdában a körülötte levő urú társaságuk az átadással mondott szavait ismétlé, megjegyezte: „Egy protastáns esászárné mondá áhitattal e szép szavakat; holott nálunk katolikusoknál, ha valaki már kissé kiemelkedett a parasztközül, vagy valamieskével főlebb rangu, szinte szégyelli a ker. katol. köszöntés e szép alakját.“ — Legutóljára hagytuk azt a legislegszebb részletet, hogy ugyan ezen alkalommal 80 ezer frtot ajánlott fel őemja városnak egy árvaházra, melyet két év alatt felépíteni ígért.

